

Yttrande

Datum
2024-03-19

Beteckning
FM2024-9106:2

Sida 1 (4)

Säkerhetsskyddsklass

Ex ()

Ert tjänsteställe, handläggare
Socialdepartementet, S/SF

Ert datum
2023-12-19

Er beteckning
S2022/02533

Vårt tjänsteställe, handläggare
FST JUR CIV, Karin Söderberg,
Karin.Soderberg@mil.se

Vårt föregående datum

Vår föregående beteckning

Försvarsmaktens yttrande

**Svar senast
2024-03-19**

Försvarsmakten har lämnats möjlighet att yttra sig över Försäkringskassans hemställen om ändringar i socialförsäkringsbalken, lagen (1977:266) om statlig ersättning vid ideell skada m.m. och förordningen (1977:284) om arbetsskadeförsäkring och statligt personskadeskydd.

1. Försvarsmaktens ställningstagande till Försäkringskassans överväganden och förslag

1.1. Försvarsmakten avstyrker förslagen i sin helhet

Försvarsmakten avstyrker förslaget om en ny bestämmelse och ny rubrik i 43 kap. socialförsäkringsbalken (2010:110) som innebär att Försäkringskassan endast ska pröva ett ärende på begäran av Kammarkollegiet, i den utsträckning det behövs för att bestämma personskadeersättning enligt socialförsäkringsbalken.

I och med avstyrkandet i denna del faller Försäkringskassans övriga förslag.

1.1.1. Förslaget innebär inte en ökad effektiv ordning

Försvarsmakten anser att förslaget inte leder till ökad effektivitet. Förslaget att Kammarkollegiet ska begränsa den enskildes möjligheter att få sina besvär bedömda och eventuellt godkända som en arbetsskada kommer snarare att leda till bristande enhetlighet och rättssäkerhet i hanteringen av ärenden om ersättning på grund av sjukdom och skada.

(KSÖ)

Postadress
Försvarsmakten
107 85 Stockholm

Besöksadress
Lidingövägen 24

Telefon
08-788 75 00

Telefax
08-788 77 78

E-post, Internet
exp-hkv@mil.se
www.forsvarsmakten.se

Försvarsmakten anser att det redan idag är problematiskt att olika förmåner i socialförsäkringsbalken inte samordnas och kompletterar varandra som avsett och som införandet av socialförsäkringsbalken var tänkt att bidra till.

1.1.2. Förslaget ger ökad bristande enhetlighet

Försvarsmakten anser att hanteringen av förmånerna i socialförsäkringsbalken så långt möjligt bör hållas ihop för att säkerställa effektivitet, enhetlighet och rättssäkerhet i ärendehandläggningen.

Försvarsmakten konstaterar att 42 kap. 12 § socialförsäkringsbalken, en bestämmelse som infördes 1993, har fått till följd att Försäkringskassans och AFA-försäkrings praxis i ersättningsärenden har utvecklats och olika håll, vilket har lett till bristande likabehandling och enhetlighet.

Den har således lett till att vissa ersättningsärenden som gäller samma skada eller besvär hanteras i parallella processer hos AFA-försäkring och Försäkringskassan. Försvarsmakten vill här lyfta fram att det statliga personskadeskyddet enligt 43 kap. 7 § socialförsäkringsbalken endast ska ge ersättning om den blir högre än ersättning p.g.a. arbetsskada enligt 40-42 kap. socialförsäkringsbalken. Försvarsmakten bedömer att aktuellt förslag ökar risken för ännu fler parallella ersättningsprocesser för samma besvär.

1.1.3. Förslaget är rättsligt tveksamt

Försäkringskassan konstaterar i sin hemställan att Kammarkollegiet endast har rättsligt stöd för att betala ut ersättningar och inte har rätt att fatta självständiga beslut. Försvarsmakten ifrågasätter därför om Kammarkollegiet i detta fall kan ges en rätt att självständigt begränsa en enskilds begäran att få ett besvär prövat som en arbetsskada på samma sätt som stadgas i 42 kap. 12 § socialförsäkringsbalken.

1.1.4. Förslaget riskerar generera ökade kostnader

Det statliga personskadeskyddet, den kollektivavtalade arbetsskadeförsäkringen och det statliga personskadeskyddet finansieras på olika sätt av Försvarsmakten.

Försvarsmakten anser att när ändring av processer vad gäller det statliga personskadeskyddet övervägs så måste det säkerställas att det statliga personskadeskyddet alltså endast kommer att utgöra ett komplement till arbetsskadeförsäkringen och andra förmåner enligt socialförsäkringsbalken, vilket varit lagstiftarens avsikt. Någon sådan analys har inte gjorts.

Konsekvensen av denna brist är en ökad risk att tagna försäkringar hos Kammarkollegiet riskerar att nyttjas mer än vad som varit avsett. Risken ökar därmed för att det statliga personskadeskyddet inte bara kompletterar övriga

förmåner i socialförsäkringsbalken utan genererar ökade kostnader för Försvarsmakten och staten i stort.

Enligt Försäkringskassans konsekvensutredning kom flest ansökningar till Kammarkollegiet från skadade med koppling till Försvarsmakten. Där anges också att de flesta ansökningarna avslogs. Försvarsmakten konstaterar att det inte gjorts någon analys av skälen till avslagen.

1.2. Behov av justering av Försäkringskassans lagstiftningsförslag för det fall det genomförs

För det fall Försäkringskassans förslag genomförs, trots det ovan anförda, är det i vart fall nödvändigt att säkerställa att enskilda, på samma sätt som idag, oavsett om den enskilde begärt ersättning av Försäkringskassan, kan fortsätta att begära Försäkringskassans prövning av anmäld skada för att Försvarsmakten som utbildningsansvarig myndighet ska kunna ta sitt ansvar. Ansvaret omfattar ett kompletterande rehabiliteringsstöd enligt 8 kap. 2, 6 och 7 §§ lagen (1994:1809) om totalförsvarspflicht, ett ansvar för social rehabilitering under särskilda omständigheter enligt 5 kap. 5 § förordningen (1995:239) om förmåner till totalförsvarspflichtiga samt utbetalningar enligt statens riskgaranti enligt 10 kap. 9-11 §§ förordningen (1995:239) om förmåner till totalförsvarspflichtiga.

Försvarsmakten vill i sammanhanget lyfta fram skrivningen i 15 § lagen (2010:449) om Försvarsmaktens personal vid internationella militära insatser som en tänkbar lösning på Försvarsmaktens behov. I 15 § lagen (2010:449) om Försvarsmaktens personal vid internationella militära insatser stadgas följande.

”Trots 42 kap. 12 § socialförsäkringsbalken ska Försäkringskassan på begäran av den enskilde pröva om han eller hon har fått en arbetsskada i ett sådant fall som avses i denna lag”.

För det fall förslaget genomförs måste förslaget kompletteras med motsvarande reglering.

1.2.2 Konsekvenser om Försvarsmaktens synpunkter inte beaktas

En konsekvens av Försäkringskassans förslag, och om inte Försvarsmaktens förslag på tilläggsbestämmelser genomförs, skulle bli att Försvarsmakten för att uppfylla sina lagstadgade skyldigheter, måste upprätta en egen förmåga att klarlägga om totalförsvarspflichtiga drabbats av skada som är att betraktas som en arbetsskada. Detta skulle i sin tur innebära ökade kostnader för Försvarsmakten och därmed också för staten.

En annan konsekvens skulle bli ökad risk för att Försvarsmakten respektive Försäkringskassan skulle komma att bedöma samma skada olika.

I beredningen av detta ärende har sektionschef Anna-Carin Ljungberg, stf. avdelningschef Ewa Axelsson FST STÖD GL, avdelningsdirektör och HR-strateg Per-Erik Gyllestad, FST HR Argus, handläggare Marie Bergman, FST GEN GU Arbetsmiljösektion deltagit.

Detta yttrande har beslutats av stf. chefsjurist Helene Arango Magnusson. I den slutliga handläggningen har överstelöjtnant Hampe Klein och föredraganden, försvarsjurist Karin Söderberg deltagit.

Arango Magnusson, Helene

Stf. chefsjurist

Handlingen är fastställd i Försvarsmaktens elektroniska dokument- och ärendehanteringssystem.

Sändlista

Regeringskansliet,
Socialdepartementet s.remissvar@regeringskansliet.se

För kännedom
Försvarsdepartementet
s.sf@regeringskansliet.se

Inom myndigheten

ÖB GD STÖD
FST GEN GU
FST STÖD GL
FST HR